

Early Journal Content on JSTOR, Free to Anyone in the World

This article is one of nearly 500,000 scholarly works digitized and made freely available to everyone in the world by JSTOR.

Known as the Early Journal Content, this set of works include research articles, news, letters, and other writings published in more than 200 of the oldest leading academic journals. The works date from the mid-seventeenth to the early twentieth centuries.

We encourage people to read and share the Early Journal Content openly and to tell others that this resource exists. People may post this content online or redistribute in any way for non-commercial purposes.

Read more about Early Journal Content at <http://about.jstor.org/participate-jstor/individuals/early-journal-content>.

JSTOR is a digital library of academic journals, books, and primary source objects. JSTOR helps people discover, use, and build upon a wide range of content through a powerful research and teaching platform, and preserves this content for future generations. JSTOR is part of ITHAKA, a not-for-profit organization that also includes Ithaka S+R and Portico. For more information about JSTOR, please contact support@jstor.org.

POETIC FRAGMENTS FROM THE GENIZAH

BY ISRAEL DAVIDSON,

Jewish Theological Seminary of America

II. FROM A DIVAN OF A NORTH AFRICAN POET

THIS fragment, likewise from the T-S. Collection (LOAN No. 58), consists of the two outer leaves of a parchment quire making four pages of 23 x 16 c. m., with 30 lines to each page, excepting the first, which has only 28. The writing is square in character, with a slight tendency towards the cursive. The manuscript is defective in several places, and between p. 2 and 3 there is a gap, perhaps of several leaves, which accounts for the fragmentary state of some of the poems. In the manuscript, the poems are not written in verse form, nor are they punctuated. Only here and there occur some diacritical signs and these are indicated in my notes.

With the exception of the first poem, which is a love quatrain, the fifth, which is too fragmentary, and the third and eighth which give us no clue to the people to whom they were addressed, the remaining four poems seem to possess genuine historical interest in addition to their literary value. Thus, from the second poem, which is addressed to Abraham Ibn 'Atā, we gather fresh information about this important personage of Kairwan. That Ibn 'Atā played an important rôle in his day, first became known to us through a poem of Hai Gaon, discovered by

Harkavy and published in the Hebrew periodical "Haze-firah", XXVI (May 10, 1899), col. 484c-485a, by David Magid (צפוני מערבי). In this poem, which must have formed the introductory part of a longer letter, the Gaon speaks of Ibn 'Atā in terms of the highest esteem, and, the scribe who copied it in 1120, as the editor informs us, describes him as the Nagid of Kairwan. Lately, again, Professor Goldziher and Dr. Poznański have expressed the view that this Ibn 'Atā, the correspondent of Hai Gaon, is identical with the physician Abū Ishāk Mar R. Abraham b. Mar R. 'Atā mentioned with great respect in an anonymous Arabic treatise on the Attributes of God. Professor Goldziher finds in verses 7 (not 6) and 18 of Hai's poem convincing proof that Hai's correspondent was a physician (*Harkavy-Festschrift*, p. 100). While the identity is not improbable, it is, nevertheless, strange that our North African poet, in sounding the praises of Ibn 'Atā, makes no mention whatever of his medical skill. Furthermore, I venture to say, that these verses (7 and 18) give us no clue to the profession of Ibn 'Atā. The fact is that the editor of the poem has failed to make its import clear to us, as he also overlooked the fact that it is written in meter. I consider it, therefore, advisable to reproduce here the poem of Hai, especially since it was printed in a daily and is therefore not easily accessible. Of course, a number of passages must remain obscure on account of the state of the manuscript and more so because the original is inaccessible to me and I have to rely on the printed text which may perhaps contain printer's errors in addition. The meaning and purpose of the poem, however, will, I trust, become clearer from the few corrections I have been able to make.

מכאתבה רבינו האי גאון לר' אברהם בן עטא נגיד אלקירואן.

- 1 — — — — — | — — — — —
- 1 הַנְּמַצָּא לְהוֹרָאָה² תְּמוּנָה וּמְרָאָה
לְשׁוֹמוֹ לְנִנְיָה בִּפְיוֹ כְּאִישׁ יֶאֱדָה³ !
- 2 וְלוֹ נִמְצָאָה עִמִּי יְכוּלֹת לְהַעֲרָה⁴
סְתוּרֵי לִבִּי נִחְפָּשׁוּ⁵ לָהּ לְהוֹרָאָה⁶
- 3 וְלוֹ נִחְלָקָה⁷ רוּחִי לְעַמְדָה לְנִנְיָה
מִתְרָה שְׁלַחְתִּיהָ לְעוֹפָה כְּאִישׁ דּוֹאָה⁸
- 4 לְנִלֹת⁹ צְפוּנִיָּה בָּהּ¹⁰ בִּי אֲנִי לָהּ¹¹
מִקּוֹה וּמִתְאוּהָ וְשׂוֹאָה¹² וּמִשְׁתָּאָה,
- 5 וְהַמִּית חֲבִי¹³ לִבִּי לְשִׁמָּה לְזִכְרָה
כְּנֻגָן בְּכַנּוּרֹ מְתוֹפֵף וְלֹא לֹאָה¹⁴.
- 6 הִכִּי אֶת יְחִיד עַמִּי¹⁵ אֲסִירִים לְשַׁלַּח
וּלְנִעוֹר¹⁶ בְּמִרְהֶבֶת¹⁷ מִשְׁחָץ¹⁸ וּמִתְנַאָּה
- 7 מִרְפָּא שְׁבוּרֵי¹⁹ לֵב מְחַבֵּשׁ לְעַצְבִּים²⁰
וּמְטִי אֵלַי הָרָג²¹ מַחִיָּה וְלֵב כּוֹאָה²²,
- 8 וּמִי יִשְׁוֶה²³ אוֹ מִי יִדְמָה לְנִנְיָה,

¹ A modified form of the Tawil. ² Edition reads להוראה.

³ = becoming. ⁴ Cf. Lev. 20, 18.

⁵ Obad. 1, 6.

⁶ Hofal of ראה. Cf. Jastrow, *Dictionary*, s. v. ראה. Ed. reads להוראה.

⁷ Cf. Gen. 49, 7. ⁸ Cf. Deut. 28, 49.

⁹ Ed. reads לגלה. ¹⁰ = concerning thee. Cf. Num. 12, 1.

¹¹ Ed. reads לה. ¹² Cf. Ps. 63, 8.

¹³ Cf. Job 31, 33. ¹⁴ Cf. Job 4, 2.

¹⁵ Cf. קרא שמו יעקב Gen. 27, 36.

¹⁶ Ed. reads ולנעור. ¹⁷ Cf. Isa. 51, 9.

¹⁸ Cf. Job 28, 5. ¹⁹ Ed. reads שברי.

²⁰ Cf. Ps. 147, 3. Ed. reads לעצבה.

²¹ Prov. 24, 11.

²² = נכאה Ps. 109, 16.

²³ = ישוה לך.

- וּמִי יַעֲצֹר כַּח לְפָנִים לְהִתְרָאָה
 9 לְמִי כְּחִסְדֶּיהָ בְּכָל־מַעֲרָבֵי אוֹם,²⁴
 וּמִי לוֹ²⁵ כְּשֵׁמָּה חֲמֻעָה וְהִנָּאָה.
 10 וּמִי יֵשׁ אִשֶּׁר יֵשָׁא לְכַבּוֹ וַיַּעֲנֶה
 כְּמוֹ זֶה, בְּקִצּוֹי הָאֲדָמָה? ²⁶ אִמּוֹר לוֹ אִי
 11 וַחֲטוּי²⁷ גְּדֻלּוֹת מַעֲשֵׂיהָ וְחִסְדֶּיהָ
 אֲתַנֶּה ²⁸ וּבָהּ ²⁹ אֵשָׁא מְשָׁלִי וְאֶקְרָאָה
 12 וְאִיכָּה שִׁכַּחְתָּנִי וְגִדְלִי זְרוּעָה
 עָלַי גַּם רַחֲמֶיךָ וְאוֹלָךְ גַּם מִוָּאָה ³⁰
 13 וְאַחֵר נִשְׁדוֹנִי הֲלֹא בִמְחֻזָּה לָךְ ³¹
 לְבֹא מִרְדִּירֶיךָ ³² לְשִׁכְמִי לְהִתְנַאֵה
 14 וַיְדִי כְּתִשְׁשָׁה ³³ וַיְמִי כְּיִשְׁשׁוֹן ³⁴
 וַעֲיִנִּי כְּעִשְׂשָׁה ³⁵ מְאֹרָה וְהִרְוָאָה ³⁶
 15 וְלֹא נִשְׁכַּחוּ מִנִּי קְדוּמִי ³⁷ אֲמַתִּיךָ
 בְּסִמְכִי עָלַי מְלִיךָ בְּשִׁבְתְּךָ בְּפוֹלִיאָה ³⁸.

²⁴ Ed. reads לאום against the meter.

²⁵ Ed. reads לִי.

²⁶ This phrase depends upon וּמִי יֵשׁ.

²⁷ The meaning is not clear. The editor's emendation און וחטאיה is not clearer and is against the meter.

²⁸ Judg. 5, 11.

²⁹ = וועלך. Ed. reads ובו.

³⁰ I fail to understand this phrase.

³¹ Read perhaps: וְאַחֵר נִשְׁיִתְנִי הֲלֹא בְּמַחֲכָה לָךְ, i. e. "even though you have forgotten me I still waited for thee".

³² Cf. Cant. 5, 7. ³³ = כאלו תשש כחה.

³⁴ = כאלו יששו; cf. Job 12, 12.

³⁵ = כאלו עששה; cf. Ps. 6, 8.

³⁶ = sight, synonym for עיני. Cf. Eccl. 12, 3 הראות.

³⁷ Modifies אמתך, i. e. your former kindness.

³⁸ = Apulia. See Rapoport, מליון, ערך, 179, and his reference to the

- 16 הִנָּאָה ³⁹ בָּךְ לַפְנוֹת ⁴⁰ לְדַבְרֵי מְרִשְׁלִי
 יְדִי מְחֻזְקִי דַּת תְּעוּדָה לְהִיפָאָה ⁴¹
 17 וְאַתָּה נָקִי לִבְבִּי בְיוֹשֶׁר וְתָם לֵב ⁴²
 לְמַנְעָה ⁴³ נִדְבָה מִפְחָפָה ⁴⁴ וּמִתִּיּאָה ?
 18 עֲשֵׂה לְמַחֲפִים לָךְ בְּדַרְךְ אֱלֹהֶיךָ ⁴⁵
 וְאַל תִּחְשֶׂה בְּדַבֵּר מְרִבָּה וּמִתְלָאָה. ⁴⁶
 19 לְסִדְרֵי כְנִישָׁאֲתָא שְׁבַחָה נֶחֱחֹא ⁴⁷
 בְּקֻשְׁטָא וּבְקַהֲל כְּהֻנָּיָא וְלוֹוִיָּא ⁴⁸
 20 נִגִּידָא רַעֲמָמִין וְרִישָׁא דְסִדְרֵיהֶן ⁴⁹
 וְרַבָּא וְסַלְרִיא ⁵⁰ דְסֵאבִי יְהוּדָאִי.

Examining the poem carefully, it must become evident that verse 7 is only an echo of the Psalmist and has no reference to physical healing. If the latter had been intended by the Gaon, he would have used the expression *ומטים אלי מות*. The expression *הרג אלי* rather conveys the idea that Ibn 'Atā saved one from the gallows (comp. *לשלה* in verse 6). Similarly, there is no

Midrash. Ed. reads *בשכתי בפילאי* מילת.

³⁹ In the ed. this word is in the preceding verse and reads *ינאה*.

⁴⁰ Ed. reads *לפניה*.

⁴¹ The meaning is not clear.

⁴² Ed. reads *לך*.

⁴³ Like *לפנות* this verb also depends on *בך הנאה* in verse 16.

⁴⁴ Ed. reads *ממחבה*.

⁴⁵ Dan. 13, 12.

⁴⁶ Mal. 1, 13; ed. reads *מרפה ותלואה*.

⁴⁷ Dan. 2, 7. ⁴⁸ Ezra 6, 16.

⁴⁹ Ed. reads *כסדריהן*.

⁵⁰ Cf. Jastrow, *s. v.* *סלרין*; ed. reads *וסלרד*. Poznański (*אנשי קירואן*, 47) reads *וסלרא* or *וסלירא* and derives its meaning from *σελλάριον chair*. Though the first occurs also in a letter of Hai to Judah b. Joseph (Ginzberg, *Geonica*, II, 278), it is excluded by the meter which requires here a word of three syllables. The second reading is possible, but the meaning of "chair" gives no sense to the passage.

reference whatever to medicine in verse 18. The purpose of the letter seems to be beyond all doubt that of engaging the sympathies of Ibn 'Atā in the interest of the Babylonian schools. Like the letter of Sherira (Schechter, *Saadyana*, 118 ff.) and the letter of Hai to Judah b. Joseph (Ginzberg, *Geonica*, II, 277 ff.) this letter to Ibn 'Atā must have been a plea for the support of the old center of Jewish learning. Verse 16 seems to hint at the opponents of the school, and in the following two verses the Gaon implores Ibn 'Atā to deal justly with those who have placed their hope in him. That Ibn 'Atā lent his support to the Babylonian Academies is also indicated in the phrase *מחוק ירי ברק*, which our North African poet applies to him (see below No. 2, l. 33). If the emendation in verse 15 is justified, then Ibn 'Atā resided at one time in Apulia which is one more proof of the relationship between Italy and Kairwan as well as Babylonia (See Schechter, *A Letter of Chushiel*, *JQR.*, XI, 645; Kaufmann, *GGA.*, 1886, 74-75; Poznański, *שונים עניינים*, 64). Our North African poet furnishes us with one more interesting point. In lines 35 and 50 Ibn 'Atā is spoken of as the son of Nathan. It seems therefore possible that our Abraham ben Nathan Ibn 'Atā is identical with Abraham b. Nathan mentioned in the letter of Ḥushiel together with Judah Resh Kallah and Joseph b. Berachiah (*JQR.*, XI, 645, and 650, l. 71; Poznański, *אנשי קירואן*, No. 6 and 7). Finally, from the superscription of our poem, we also learn that Ibn 'Atā had a brother-in-law by the name of Isma'il Ibn Nabat, regarding whom nothing further is known at present.

In the second poem (No. 4) addressed to Ibn 'Atā, we find that our poet calls him friend and master (*עמא אחי*)

(אשר אתה כמרי (1. 13), which indicates, perhaps, that the poet, not only was under his influence, but also in his vicinity; in other words, a native of Kairwan. If the emendation (בנו יעקב) in verse 6 of the same poem be correct, then we have here perhaps a reference to Joseph ben Jacob Aluf of Cairo who is also mentioned in a letter of Samuel b. Hofni (see *JQR.*, XIV, 309; Poznański, *עניינים שונים*, 57, No. 10).

From the sixth poem, again, we gather new data about another prominent man of Kairwan. Judah b. Joseph, well-known through his correspondence with Hai^{50a} has until now been known only in relation to Talmudic questions (Poznański, *JQR.*, XVII, 169). But, according to our poet (l. 27-34) he seems also to have written commentaries upon several books of the Bible in which he took issue with the Karaites. Interesting also is to see how both Hai and the North African poet bestow unusual praise on him and especially emphasize his generosity.

^{50a} See Ginzberg, *Geonica*, II, 69, 277; Poznański, **אנשי קירואן**, 28, No. 22, and **ענינים שונים**, 56, No. 9. In this connection it may be stated that Prof. Chajes (*Rivista Isr.*, VI, 177-178) has already called attention to the fact that the poem of Hai addressed to Judah b. Joseph (*Geonica*, II, 278-279) is written in a modified form of Hazag (i. e. four times — — — ∪ in one line followed by three times — — — ∪ and — — ∪ in the next line and so on). While this article was going through the press, he has also published a number of corrections in *ZfB.*, XVI, 23-28. Here I wish to add a few corrections of my own:

L. 2 read וְכִי יִתְּבָרְכוּ גוֹיִם בְּתוֹגְרָמָה יִם, cf. line 6
וְכִי יִתְּבָרְכוּ גוֹיִם בְּתוֹגְרָמָה יִם.
וְכִי יִתְּבָרְכוּ גוֹיִם בְּתוֹגְרָמָה יִם.

" 3 read ימהר יחִישָׁהּ וְכָל סַבְרוֹ יִמְהָרָה, cf. Isa. 5, 19.

" 4 for יְנֵאֲרָה cf. Ps. 89, 40.

“ 8 read מלשערה.

“ 9 read וְיָמֵינוּ לְמִסְפָּרָהּ.

“ I I read וקתדרה.

¹² read **אשורו אחזה רגליו** [ולא נמה] **והשרה**; cf. Job. 23, 11.

The third man to be extolled in verse by our poet is David Ibn Bibas, a liturgical poet himself, of whose writings only one specimen is known to be preserved in an old Karaite Prayer Book (Pinsker, קדמוניות, 138). From the fragmentary state of our poem (No. 7) it is impossible to form any definite opinion in regard to Ibn Bibas, but since our poet calls him "a son of perfect fear" (l. 9), it is safe to assume that he was not a Karaite though Pinsker considered him as such (*ibid.*, note 6).

The identity of the author of these eight poems cannot be ascertained at present. But since some of them were addressed to men of Kairwan, who flourished about the end of the tenth century and the beginning of the eleventh, and since the poet seems to speak of Ibn 'Atā as his friend and master, it is safe to assume that he was at least a native of North Africa, if not of Kairwan, and an older contemporary of Samuel Hanagid and Solomon Ibn Gabirol.

וקאל מתנולא.....

.I

(A Ghazal)

51 — — — — —

בַּעַת חֶשֶׁק... אֶדְלֵג	בְּאֵיל לְחֻזֹּת עֵינֵי כְּבוֹדָה ⁵²
וְאִבּוֹאָה וְהֵן אִמָּה לְנִגְדָה	וְאִבִּיָּה וְאִחִיָּה וְדָדָה
אֲשׁוּר[נָ]ה וְאִפְנָה לְאַחֲרֵי	בְּאֵלֹי לֹא אֲנִי רִיעָה יְדִידָה
יָרָא מֵהֶם, וְעָלִיָּה לְבָבִי ⁵³	כִּלְבֵּי אִשָּׁה מְשַׁפֵּלֶת יְחִידָה

⁵¹ The meter is a modified form of the Hazag. Cf. Brody, *Studien zu den Dichtungen Jehuda ha-Levi's*, 31a.

⁵² Ps. 45, 14.

⁵³ Cf. Ps. 3, 7.

2. וכתב לאברהם בן עטא יום נוולה אלי ערס צהרה אסמעיל אבן נבאת

54 — — — — —

1 לְבָבִי מֵאוֹרְעָיו בְּזָכְרִי⁵⁵ וּמִבְחֲנוֹי⁵⁶

וְרֵתִי תִלְאוֹתָיו אֲשֶׁר זֶה⁵⁷ מִזְמוֹנִי⁵⁸

וְעֵשֶׂק זְמַנִּי לוֹ אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה עִמּוֹ

בְּכָל-יוֹם לְהַשְׁפִּילוֹ,⁵⁹ בְּאֵיבָה כְּמִשְׁטִינִי,⁶⁰

5 בְּאֶבְלֹי⁶¹ כְּמוֹ אֲרֶבֶה לְשֹׂאוֹ,⁶² וְהוּא נֶרְעֵב

לְעִמּוֹ⁶³ וּבְנִשְׁאָר יִבְקֹשׁ נֶתֶן עֵינָיו,⁶⁴

חֲדַל לָהּ לְבָבִי, אֶל תִּדְבֵּר בְּזֹאת פּוֹצֵה⁶⁵

אֲמוֹנָה, וְאֶל תִּירָא וּשְׁמַע בְּקוֹל אֲזִנֹּי⁶⁶

הַתְּשִׁים לְבָבָהּ אֶל זְמַן רַע אֲשֶׁר לַחֲמוֹ

מִמֶּלֶא⁶⁷ מְרוֹתָיו וְרוֹשׁוֹ⁶⁸ מִסָּה יֵינִי

מִדְּבַר וְאִין מְקִים⁶⁹ וְנוֹדֵר וַיֵּשׁ עֵתוֹת

מִשְׁלָם, וְאִין דְּבַר מִדְּבַר עַל[וֹן] אֲפָנִי?⁷⁰

⁵⁴ This meter is called the Tawil, cf. Brody, *ibid.*, 26.

⁵⁵ = לְבָבִי ... זֹכֵר, i. e. the infinitive is used here in the sense of the present indicative. The whole clause is therefore declarative and not conditional.

⁵⁶ On the use of מִבְחֲנוֹ see Zunz, *Synagogale Poesie*, 105. MS. reads וּמִבְחֲנוֹי.

⁵⁷ Gen. 27, 36. ⁵⁸ = מִזְמוֹנִים לוֹ. ⁵⁹ Cf. Hosea 9, 14.

⁶⁰ The two words ב' כ' relate to יַעֲשֶׂה עִמּוֹ. MS. reads מִשְׁטִינִי.

⁶¹ = בְּאֶבְלֹי, cf. Mal. 1, 7. ⁶² = בְּאֶבְלֹי, cf. Mal. 1, 7.

⁶³ = To destroy it. Cf. Isa. 6, 11.

⁶⁴ = לְעִמּוֹ, cf. Filipowski, *מחברת מנחם*, 134, s. v. עַם, No. 4.

⁶⁵ Gen. 38, 9. Fate is devouring for the mere pleasure of destroying, while the poet is allowed to suffer hunger in its presence. Furthermore fate begrudges the poet even that which it cannot devour.

⁶⁶ Cf. Job 35, 16. MS. reads וְפָצָה.

⁶⁷ I fail to find the correct meaning of this phrase.

⁶⁸ Cf. Cant. 5, 14. ⁶⁹ Deut. 32, 32.

⁷⁰ Instead of מְקִים because of the meter.

⁷¹ Prov. 25, 11. MS. reads מְדוּבָר עַל אֲפָנִי.

וְמִי זֶה אֲשֶׁר יִבְטַח עָדֵי כִי יְהִי נִסְמָה
 עָלָי זֶה וַיַּעֲזֹב ⁷¹ צוֹר וּמִשְׁעָן לְנִשְׁעָנָיו ?
 [לֵה] שֶׁר ⁷² אָבֹו אֶחָדְק, גְּבִירִי, אֲשֶׁר נֹדַע 15
 בְּאַפְסֵי אֲרָצוֹת עִם ⁷³ רְחוֹקִים בְּמִשְׁכְּנָיו, ⁷⁴
 בְּחֶסֶד ⁷⁵ וַיֵּרָא אֵל וַיִּשְׁע ⁷⁶ וַפְתָּחוֹן פֶּה
 וַיִּשֶׁם טוֹב וּמַעֲשֵׂי טוֹב; ⁷⁷ אֲשֶׁר הוּא יִסּוֹד בִּזְנוֹ ⁷⁸
 מֵאַחֲוִי ⁷⁹ שָׁבִיל יִשְׁרָאֵל וְהוֹלֶה נְתִיב בַּיָּשָׁר ⁸⁰
 וַיִּטְוֶשׁ ⁸¹ כְּמוֹ נֶשֶׁר בְּחֶפְצוֹ וּבְרִצּוֹנָיו, 20
 וַיֵּרָא, מִכְבֵּד אֶת־יִרְאָיו וּבֵר לִבָּב
 נָקִי כֶּה שֶׁפֶל רוּחַ וַעֲנָיו כְּמוֹ עֲנָיו; ⁸²
 אֲשֶׁר חֵם עָלָי עֲמוֹ בְּשֹׁרֹו רַפּוֹת ⁸³ יָדָיו
 וְהָיָה כְּמַגִּדֵּל עוֹז לְדָלָיו וְאַבְיוֹנָיו;
 עֲשִׂירֵיו כְּמוֹ אֲבִיו יִכְבֵּד וְגַם אָמוֹ 25
 וַיַּחֲמוֹל עָלָי דָּלָיו חֲמוֹל אִישׁ עָלָי בְּנוֹ
 יִסּוֹכֶה בְּאַבְרָתוֹ עֲלֵיהֶם עָדֵי יֵאמֹר
 נִשְׂאָא עִם וְמִי יִתֵּן הָיִיתוֹ כְּמִסְכְּנָיו;

⁷¹ Instead of וַיַּעֲזֹב because of the meter.

⁷² From this line to the end of line 40 is one complex relative clause modifying the verb in line 41.

⁷³ Cf. I Sam. 16, 12 עֵינָיו עִינִים.

⁷⁴ = Abu Ishak is known even to those who are far from his abode.

For this use of the ב cf. Gen. 13, 2. MS. reads בְּשִׁכְנָיו.

⁷⁵ Cf. Deut. 24, 16 בַּחֲמָאוֹ. ⁷⁶ Isa. 32, 5.

⁷⁷ For the use of מַעֲשֵׂי see Zunz, S. P., 407.

⁷⁸ = Abu Ishak is the corner stone of his people's edifice. In contrast to this expression cf. אֲבֵן מַאֲסוֹ הַבּוֹנִים Ps. 118, 22.

⁷⁹ Job 26, 9. ⁸⁰ Pesalhim 83a.

⁸¹ Cf. Job 9, 26. MS. reads טֶס, it may therefore point to the reading of וְטִים.

⁸² Cf. Num. 12, 3.

⁸³ Cf. רִשּׁוֹת

נָדִיב לֵב אֲשֶׁר אֵין יָם בַּעַת יִהְיוּ גִלְיוֹ
 30 וְלֹא מִי שֶׁחָקִים עַת יִרְקֹן , כְּמַתְנִי;⁸⁴
 אֲשֶׁר אֵין בְּאֻצְרוֹ מְסָגֵר,⁸⁵ וְלֹא חוֹתֵם
 בְּכִיסוֹ, וְלֹא אוֹמֵר בְּפֶה ל... בְּקִנְיָנוּ;⁸⁶
 מְכַלָּה לְכָל-חֶדֶק מְחֹק יְדֵי בְדֶק
 אֲשֶׁר בַּעֲשׂוֹת צֶדֶק זָמְמוּ וַחֲשָׁבוּנוּ;
 35 גְּבִירִי, בְּנוֹ נִתָּן,⁸⁷ אֲשֶׁר שָׁם עָלַי חֶתֶן
 יָקָרוֹ בַּעַת נִתַּן גְּבִירָתוֹ בַּפְּדִיּוֹנוֹ,
 בְּבוּדָהּ, יָקָרָהּ, בַּת נְדִיבִים מְהֻלָּלָה,⁸⁸
 אֲשֶׁר הִיא מֵאֲמֶצֶת לְבַעֲלָהּ עָלַי מוֹנִיָּה,⁸⁹
 כְּמוֹ⁹⁰ כֹּא לִשְׁמֹחַ לְבָבָם, יִשְׁמַח
 לְבָבוֹ אֱלֹהִים, גַּם יְהוֹסִיף עָלַי שָׁנִיו;
 40 אֲדַלִּי לְנִכְחָה⁹¹ עֲשׂוֹ⁹² שִׁיר נִכְחָה⁹³
 אֲשֶׁר דַּת שְׁבַחֶיהָ קָלִשְׁתָּ⁹⁴ וַהֲגִיזִנִּי,

⁸⁴ = Neither the stormy sea nor the raining skies pour forth so abundantly as this generous man does his gifts.

⁸⁵ Cf. Josh. 6, 1.

⁸⁶ I fail to understand this clause.

⁸⁷ Cf. Num. 23, 18 צָפוֹר.

⁸⁸ MS. reads מוֹחֻלָּה... כְּבוֹדָהּ.

⁸⁹ Isa. 49, 26.

⁹⁰ = כֹּאשֶׁר.

⁹¹ Cf. Exod. 14, 2.

⁹² = הוּא עוֹשֶׂה, The use of the infinitive in place of the participle is peculiar. Some grammarians cite Ex. 7, 27 as an example of this usage (Benseeb, "תל"ע, Wilna 1879, 300). Upon this infinitive all the preceding clauses (l. 15-40) depend. The following two clauses (l. 42-44) modify the implied subject of this verb. The sequence of ideas in the poem, briefly put, is this: "To the prince Abu Ishak whose fame is world-wide etc. this poem is written by one who delights to praise him".

⁹³ Cf. Isa. 57, 2.

⁹⁴ I am unable to interpret this word.

אֲשֶׁר זָכְרָה עַל פִּי בְנוֹפֶת מְאֹד נִמְתָּק
וְטוֹב מִפְּעֻלֹתֶיהָ גִלְיוֹי⁹⁵ וּמִצְפּוֹנָיו .

מְאֹד יִתְמָהוּ עַמִּים בְּשׂוֹרֵם עֲלֹות שְׁיִירי 45

עֲרִי עֵב | וְרָדְתִּי לְאַבְדּוֹן וּמִ[עֲוִינוֹ];⁹⁶ 1 verso

וְהִנְנִי בְּשִׁיר עֹנֵב יִפְה קוֹל וְטוֹב נֶגֶן⁹⁷

וְשִׁירִי בִיד⁹⁸ עוֹשֶׁק זְמַנִּי וְעֹלְבֹנִי

בְּגִבּוֹר⁹⁹ וְאִין חֶרֶב בִּידוֹ, כְּאֵלֹ לֹא

גְּבִירִי, בְּנוֹ נֶתָן,¹⁰⁰ גְּדוּדָיו וְלִגְיוֹנָיו . 50

אֶמְנָה וְאוֹחִיל לוֹ וְאִם יַעֲרֶה לִי צוּף

בְּעַמִּים, וְרוֹשׁ פֶּתֶן בְּעַמִּים בְּשִׁלְחָנָיו ;

וְכִי הוּא אֶ[שֶׁר] זָמַם דְּרוֹף עַל פְּנֵי אֶרֶץ

בְּרִגְלָיו וְלֹא תִדְרוֹף אֶדְמָה עָלַי פָּנָיו .

וְכַתֵּב לְצִדִּיק שֶׁנֶּל עֲנָהוּ בִנְאִרִיה 3

101 — — — — —

בְּכִי נִפְשִׁי אֲשֶׁר¹⁰² שָׁחָה¹⁰¹ אֵלַי עֶפֶר וְנוֹנָחָה

אֲשֶׁר¹⁰⁴ רָבּוּ כְּאִיבֶיהָ בְּאִילָה [מִשְׁלָחָה]

אֲשֶׁר¹⁰⁵ הִטָּת¹⁰⁶ לִבָּהּ בְּעֵינֶיהָ וְהִדִּיחָהּ

מִשְׁכַּתָּהּ בְּחִבְלֵי שׂוֹא לִפְח יָקוּשׁ וְגַם שׂוֹחָה

וְשִׁנִּית בְּרֹב חֶלְקָת וְשִׁפְתֶיהָ בַּעַת שָׁחָה¹⁰⁷ 5

⁹⁵ MS. reads גִּלְיוֹי .

⁹⁶ Cf. Sota 10b; Jellinek, *ibid.* V, 44.

⁹⁷ Cf. Ezek. 33, 32 ⁹⁸ Cf. Job. 8, 4.

⁹⁹ MS. reads בְּגִיבּוֹר .

¹⁰⁰ Cf. above l. 35.

¹⁰¹ The meter is another form of the Hazag. Cf. Brody, *ibid.*, 32b. The poem is modelled after Prov. 7.

¹⁰² Cf. *אשר נתתי שפחתי לאישי* Gen. 30, 18. ¹⁰³ Ps. 44, 26.

¹⁰⁴—¹⁰⁵ See note 102. ¹⁰⁶ Cf. Prov. 7, 21.

¹⁰⁷ Cf. Ps. 105, 2. ¹⁰⁸ See note 102.

- "לָכֶּה דֹדֵי עֲלֶה נָא אֶל
 "וְשֵׁם נְרוֹה אֲנִי דֹדִים
 "וְשִׁלְחָנִי לָךְ עָרוּהָ
 אֲשֶׁר¹⁰⁸ תִּתֵּן יִגְעָה¹⁰⁹
 10 וְאִם תִּדַּע וְתִבִּין בִּי
 וְאֵל תִּהְיֶה יִחִידָתָה¹¹¹
 בְּ[שָׁמֹן] מֹור¹¹³ מְרַקָּחָה
 פֶּרַע¹¹⁵ אַחִי נְתִיבָתָה
 וְאֵל נָכְרִי עֲצָבָהּ¹¹⁷
 15 יָרָא הָאֵל וְשׁוּב אַחִי
 עֲלִיית קִיר מְרוֹחָה
 עֲדִי בָקָר וְנִשְׁמָחָה
 וְנִפְשִׁי לָךְ מִשְׁמָחָה
 לְאֶבְרָהִים וְהִיא נָחָה
 לָךְ תִּפְלֹ אֲשֶׁר סָחָה¹¹⁰
 בְּחֶרֶב דִּין¹¹² מִנְתָּחָה
 וּמִקְטֶרֶתָה מִמֶּלְחָה¹¹⁴
 מְשׁוּבָה הִיא וְנִצָּחָה¹¹⁶
 וְהִיא שָׁשָׂה וְשִׁמְחָה
 לְדַרְכּוֹ הַמִּשְׁבָּחָה

4. וכתב לצדיק ועדה יגמע בינה ובין בעץ אכאונה

- חֲמָסִי עַל אֶהוּב לְבָ[י] בְּחִירוֹ
 אֲשֶׁר¹²⁰ עָנָה מָאֵר לְבִי וְהִדַּק¹²¹
 וְהִבְעִיר תְּאוֹתַי תּוֹהַ קֶרְבִּי
 בּוֹכְרוֹ לִי, יָדִיד נַפְשִׁי וְרוּחִי,¹²³
 תִּהְלֹתוֹ¹¹⁹ וְתִפְאָרְתּוֹ יִקְרוֹ
 שְׂאֵר פְּגָרִי עֲדִי הֵמֶת בְּשִׁירֹ
 מֵאֵשׁ תִּבְעֵר בִּיעֵר אוֹ שְׁמִירוֹ¹²²
 נִשְׂאֵי עָמִי וְגַם רֹאשׁוֹ גְבִירוֹ

¹⁰⁹ Job. 39, 11. ¹¹⁰ Cf. Ezek. 26, 4.

¹¹¹ Ps. 22, 21.

¹¹² Quarrel. Cf. Targum Prov. 17, 1.

¹¹³ Cf. Esther 2, 12.

¹¹⁴ Cf. Ex. 30, 1, 35. The meaning of lines 11 and 12 is: Do not allow your soul to be torn by disputes while she is perfumed with oil of myrrh and has her incense seasoned with salt. MS. reads מֹור מְרוֹקָחִים מְנוֹחָה ב... ומקטרתו.

¹¹⁵ Cf. Prov. 4, 15. ¹¹⁶ Cf. Jerem. 8, 5.

¹¹⁷ Cf. Prov. 5, 10.

¹¹⁸ This and the following poems are written in the same meter as the first poem.

¹¹⁹ MS. reads תִּהְלִילָתוֹ. ¹²⁰ Cf. above note 102.

¹²¹ Cf. II Chron. 34, 4. ¹²² Cf. Isa. 10, 17.

¹²³ This phrase modifies the subject of בּוֹכְרוֹ, whereas the following phrase נִשְׂאֵי עָמִי is the object of the same verb.

5 נָדִיב לִבָּב וְשׁוֹעַ¹²⁴ בָּהּ בַּחֲרִי אֵל
וְהוּא יוֹסֵף בְּנֹו יַעֲקֹב¹²⁶ אֲשֶׁר הוּא
[וְ]כֵן הִנֵּנִי, כִּמּוֹ יַעֲקֹב, בְּאַבְלִי
וְהִנֵּה כְּאֲשֶׁר הָיָה לְבָדֹו
אֲנִי אֲבִכָּה עָלַי יוֹסֵף בַּחֲרִי
10 וְאֲשִׁים אֵל לְמוֹכִיחַ וְדִין
וְרַמְנִי בְּאִמְרוֹ לִי כְּ[רִי]ע
עָרִי הֲרִיד¹³⁰ וְשָׁלַט אֶת לִבִּי
עַמָּא אֲחִי אֲשֶׁר אָתָּה כִּמְרִי¹³¹
נִשְׁשַׁתְּנִי וְתַדַּע כִּי לִבִּי
15 וּמָדֹו[ע]... אָבִי בְּכָל-עֵת
... שְׁבַע

5.

2 Recto ועם כלת נעורִיךְ ואשת בריִתךְ . . . נועות

... ה. מהוללה נקייה ומבטן גרועה מג. . . עות
אשר לא . . . ת חפץ וחסד בזה תיגע וכל נש . . . יגיעות
תבוֹרךְ . . . ה ובעלה ויולדתה בכל עתות ושְׁעוֹת

6. וכתב ימרח ר' יהודה בן יוסף

לְמִי אֶקְשׁוֹר בְּמֹו שִׁירֵי עֲטָרָה
וְאֵף עַל מִי רָדִיד הַחַן אֲשֶׁהָ
חֵלָא לְשׁוֹר אֲשֶׁר יִמְעַט שְׁבָחִי
וְאֵל מִי אֶאֱרוֹג בְּנִיב צִפְרָה
וְאֶעֱדָה פֹּו וְכָל-אֲבָן יִקְרָה
וּמִהֲלָלִי לְנִפְשׁוֹ הַבְּרוּרָה;

¹²⁴ Cf. above No. 2, l. 17. ¹²⁵ Cf. Prov. 14, 15.

¹²⁶ MS. reads . . . יוסף ול. If this textual emendation be right, the man referred to as נשיא עמו was a certain Joseph ben Jacob.

¹²⁷ Cf. above No. 2, l. 35. ¹²⁸ Cf. Gen. 49, 26.

¹²⁹ = I am like Jacob in mourning one who is like unto Joseph in beauty. MS. reads באבלי.

¹³⁰ Cf. לרד לפניו גוים Isa. 45, 1. ¹³¹ Cf. Dan. 2, 47.

אִשְׁרֵי לְשׁוֹר¹³² בָּרָאוּ אֶל וַנִּפְשׁוּ
 5 אִשְׁרֵי סַחֲרוֹ נְתִינָה לֹא לְקִיחָהּ
 לְמַעַן פִּי אִשְׁרֵי חֲבֻכָּם וְתַקְבִּץ
 וְאִם יִדָּר תְּבוּאֶינָה מִנּוֹתָיו
 וְאֵל¹³³ חֶסֶד וּמַעַשׂ טוֹב יִכְבֵּד
 וְכָל יִבְאָ פִתְחוֹ הַפְתּוּחִים
 10 מִצָּאוֹ לֹא¹³⁴ אָבִי חֶסֶד¹³⁵ עֲרִירִי
 אִשְׁרֵי לִבּוֹ וְעֲנֻתּוֹ וְיִדּוֹ¹³⁷
 כָּלֵב דְּוִיד¹³⁸ וּבִין¹³⁹ נִינּוֹ¹⁴⁰ וְעֲנֻת
 אִשְׁרֵי עֲטוֹ אֵלֵי מִזְרַח וּמַעֲרֵב
 אִשְׁרֵי יִלְבִּין פָּנָי רַבִּים¹⁴⁴ וְיִשְׁיִם
 15 [אִשְׁרֵי] אֶצְלוֹ¹⁴⁵ בְּנִילְיוֹן חֲרוּתִים¹⁴⁶
 [אִשְׁרֵי] אֹמֶם בְּפִיו חֲנִי וְכִרְיָה
 לְמַעַלָּה מַעַלָּה מִן הַשְׂרָרָה;
 וְעַל יָדָיו מִבְּבַהּ הַסְּחָרָה
 תַּפְזֻרָה לְכָל-שׂוֹאֵל מֵהָרָה;
 מְסַבְּלוֹת עָלֵי גֵב הַנְּדִירָה
 כֹּאֲלוֹ לוֹ יִרְשָׁה הַבְּכוֹרָה
 פְּרִי לְרֵאוֹת דְּמוּתוֹ הַהֲרֹרָה
 יֵלֵא אִם (אֵת)¹³⁶ מִתְּנַת יָדוֹ עֲקָרָה;
 וּבִינָתוֹ בְּמַעַשׂ (הֵם)¹³⁶ וְאִמְרָה
 יְקוּתִיאֵל¹⁴¹ וְיִד אֲבָרָם וְשָׂרָה;¹⁴²
 מֵאֵד אֲרָהּ וְאִם קֶסֶתוֹ קֶסֶרָה;¹⁴³
 פָּנֵי צָרִים בְּקֶסֶתוֹ הַשְּׂחָרָה;
 דְּבַר חֲכָמָה לְכָל-לְבוֹת שְׂמוּרָה;
 וּמִלֵּאכֵי וְאִם¹⁴⁷ יִכְתֵּב בְּעוּרָה;

¹³² Cf. Isa. 32, 1. ¹³³ על = Cf. I Sam. 4, 21. אל הלקח ארון אלהים.

¹³⁴ MS. reads ... עֲרִירִי לוֹ.

¹³⁵ Benefactor. Cf. above No. 4, 1. 5. Similarly
אם מתנת ידו = generosity. The meaning then is that whoever came to see
him found him generous.

¹³⁶ Copyist's errors.

¹³⁷ = חסדו. See Ibn Janah, ספר השרשים, s. v. יד, and Nehem. 2, 8.
The poet enumerates four qualities of Judah b. Joseph, viz. a perfect heart,
modesty, kindness, and wisdom, and then mentions the Biblical personages
who were known for one or the other of these qualities. We are therefore
justified in reading כלב דוד instead of דוד כלב.

¹³⁸ Cf. I Kings II, 4 and 15, 3. ¹³⁹ = ובִּינָתוֹ.

¹⁴⁰ = בניו, i. e. Solomon. See Ibn Janah, *ibid.*, s. v. בן.

¹⁴¹ = Moses. See Ta' l. Bab. Megillah 13a.

¹⁴² Cf. Ber. Rab. 78 זה אברהם ... כרחמן שבאבות.

¹⁴³ So in MS. = קצרה. ¹⁴⁴ Cf. Gen. 21, 20.

¹⁴⁵ MS. reads לוֹ...ראה ¹⁴⁶ MS. reads חרותות.

¹⁴⁷ Read perhaps וגם or ואף.

[אֲשֶׁר יֵה] נָה בְּשִׁיר דָּוִד, וְקוּלוּ
 ים [פֶּל] בְּעֵלִי מִקְרָא¹⁴⁸ בְּמִקְרָא
 [מ] שִׁיחַ אֶל בְּחִיר גָּדוֹל וְנֹרָא
 הִרְנַתְנוּ לְרוֹב גִּיל [ה] [ו] אֹרֶה
 צֶחֶק כְּדוֹד
 רוֹנֵן בּוֹ נְבִיאִים

7. לְדוֹד בֶּן בְּבֶשׂ רִיסַת כְּמָרָא

... וחמא ... נפשי ... אשר או ... עניה וספ ... להתר ...
 שר בן רפ. ה.
 2 verso וְהָ יוֹעִיל רְפוּאוֹת הַפְּגָרִים אֲשֶׁר תִּהְיֶה יְחִידָתָם
 וְעֲלִיהָ לְשֹׁמֵחַ בְּיוֹם זֶה יְחִידָתִי בְּמוֹ שְׂמִיחָה שְׁלֵמָה
 5 ב. מְשׁוּבָּחָה נְכוּחָה מְקוּמָה מְרֻמָּמָה נְעִימָה
 בְּרֵאשִׁית לְבָבוֹת מְרֻקָּדָת לְכָל־נֶפֶשׁ עֲנוּמָה
 מְזֻקָּקָה כְּמוֹ כֶּסֶף וְזָהָב פָּרִם פָּרִים פְּהָרִי עַד קְדוּמָה
 וְנוֹשָׁנָתָה, בְּתוֹלָה לֹא יֵר [ו] עָה [לְאִישׁ] מִיּוֹם שִׁטְחוֹהָ חֲתוּמָה
 וְאִזּוֹ אֲשֻׁמָּה וְאִנִּיל עִם חֲבִירִי בָּהּ בְּדִהֲרָאָה הַתְּמִימָה
 10 תְּהִי בְּרוּךְ תְּהִי נִסְתָּר וְיִהְיֶה שְׁנוּתִיהָ יְמֵי עֵיֶשׂ וְכִימָה

8. וְכָתַב יַעֲתֵב עָלֶי תֹאכִיר וְעַד

לְמוֹב שְׂמָה אַעֲזֹפָה בְּנִשְׁרִים וְאֶל שְׁמֵעָה אֲדַלֵּג בְּעַפְרִים
 וְלִרְאוּתָהּ¹⁴⁹ כְּמוֹ עֵב קָל אֲמַהָר פֹּאֲלוּ בָּם לֹאֵל עָלֵי גִדְרִים
 וּמְרוֹב תְּאֹתִי לְחֻזּוֹת אֶת־ יִפֶּה טוֹב מַעֲשֵׂהָ הַנְּבָרִים
 אֲנִי רְצָתִי כְּאִישׁ יְרוּן לְבִשָּׁר וְגַם לְקְרוֹא פִקְחֻקֹת אֲסוּרִים
 5 וְכָל־רֶכֶס וְכָל־עֲקוֹב וְכָל־הָרַח עֲבַרְתִּימוֹ בְּמַסְלֻלִים יִשְׂרִים

¹⁴⁸ = Karaites. In corroboration of my rendering *בעלי מקרא* as Karaites Dr. Alexander Marx called my attention to the postscript of Benjamin Nahawendi's *משאת בנימין* where this term occurs as follows: *זה כתבתי לכם* כֹּסֶר דִּינִים שֶׁתִּדְּנֶנּוּ בָּם בְּעֵלֵי מִקְרָא.

¹⁴⁹ MS. reads *ולדמותך*.

וְהַיָּמִים אֲשֶׁר הָיוּ לִפְנֵי	בְּרַב־חֶמֶד עֲבָרְתִּים פְּנֵה־רִים
וַעַת בֹּאתִי וְדַמִּיתִי הָיוֹתִי	לְעֵמִית סָגְרוּ עָלַי שְׁעָרִים
וְתוֹחַלְתִּי בַיָּמִים נִכְזָּבָה לִי	וְתִקְוֹתִי לְמַפְחֵי שְׂבָרִים
הֲלֹא אֲתָה אֲשֶׁר תִּקְשֹׁר בְּדַעְתָּהּ	וּמוֹסְרָה לְאִנְשֵׁי לֵב בְּתָרִים
וְכָל־חֶכְמָם וְיוֹדֵעַ וּמַבִּין	מְנַלָּה סוֹד וּמַחְבֹּאֵי סִתְרִים
סִבִּיבָהּ בְּכֻזָּבִים וְאֲתָה	כְּמוֹ חֲמָה נִבְרִית הַמְּאֹרִים
בְּמִלָּהּ וְטוֹב לְקַחָהּ תַּחְתֶּיהָ	וְתִקְוִין אֶת יִשְׁיֵי הַקְּבָרִים
וְתַמְשֹׁהּ הַלְּבָבוֹת אַחֲרֶיהָ	פְּאֵלוּ הֵם בִּידֶיהָ עֲצוּרִים
לְמַעַן כִּי אֲחִי מוֹסֵר בְּכָל־עִיר	וְאֵם רָמוֹ וְאֵם רָשׁוּ חֲבֵרִים]
וּמִדּוּעַ אֲהִי עִמָּם בְּמִסְפָּר	וְאַחֲשָׁב בְּעֵינֶיהָ פֶּזֶר]
וְרַבִּים יוֹפְרוּהָ בְּנִדְיבוֹת	וְרוֹחֵב לֵב וּמַפְעֲלִים [יְקָרִים]
וְכִי כִּפְדָּה לְכָל־שׂוֹאֵל פְּתוּ[חָהּ]	...לֹא אֲרֹאֶה אֵל.....
מִטָּ... לְכָל־אָדָם יָרוּ	וְטִלְיָהּ בְּנֵי אִישׁ מ...
וְעֵבִי... בִּינָה בְּרַבִּי נִת...	כ..... הִיז[וּרִים]
... שׂוֹאֵל בְּאֵין טַל	יְהִי עָלֶיךָ.....
..... יִרְקוֹן	וְאֲנֹכִי כ.....
.... ת..... בְּצִמָּא	וּמִשְׁתַּקֵּק.....

NOTE

In the poetic fragment published in the preceding number of this QUARTERLY, p. 109-111, I failed to notice that the piece designated as רהט contains the acrostic ששן יוסף חזן יוכה ששן יחי, (וישקט), יוסף חזן יוכה ששן יחי, פרחי, חנימי, זרע, נער, ילדי, זקני, כחות, המון, שבט, שבטים, סגן, which is undoubtedly the name of the author, followed by some euphemistic phrase in abbreviation. What this abbreviation stands for I am unable to say. Perhaps some reader will be able to suggest a solution.